

Harmonogram činností učitele v rámci organizace školních kol Biologické olympiády kategorií C a D

aneb Kuchařka pro začínající organizátory školních kol Biologické olympiády kategorií C a D

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v případě, že jste se po seznámení s obsahem soutěže Biologická olympiáda (BiO) a s jejími základními organizačními pravidly, resp. závaznými dokumenty na webových stránkách BiO www.biologickaolympiada.cz a po dohodě s ředitelem školy rozhodli zapojit do soutěže a uspořádat na Vaší škole školní kolo BiO, dovolujeme si Vám pro usnadnění a lepší orientaci v problematice nabídnout seznam konkrétních úkonů nezbytných pro zajištění zdárného průběhu této akce v časové posloupnosti.

Pozn.:

- *Za uskutečnění soutěže na škole zodpovídá ředitel, který pověřuje učitele přírodopisu nebo biologie.*
- *Spolu s pověřeným učitelem se na přípravě, řízení a vyhodnocení školního kola mohou podílet další učitelé přírodopisu nebo biologie v rámci činnosti předmětové komise přírodopisu nebo biologie.*
- *Soutěžní úlohy BiO všech kol a kategorií podléhají utajení. Se zněním úloh se soutěžící seznamují bezprostředně před jejich vlastním řešením. Utajení soutěžních textů je nezbytnou podmínkou zajištění regulérnosti soutěže, za což zodpovídá organizátor příslušného kola.*

ZÁŘÍ

1. Zjistit si téma aktuálního ročníku Biologické olympiády (BiO) a termíny školního a okresního kola v propozicích aktuálního ročníku na webových stránkách BiO.
2. Na webových stránkách BiO podrobně prostudovat k aktuálnímu ročníku následující materiály: Propozice BiO, Pokyny pro organizátory, Vstupní úkoly (pro soutěžící postupující do okresního kola), Studijní text a doporučenou literaturu, Seznam organismů pro teoretickou a praktickou část (zveřejňováno zpravidla v polovině září).
3. Kontaktovat příslušného pověřeného pracovníka (okresní/obvodní koordinátor nebo organizátor BiO, tajemník nebo předseda okresní/obvodní komise BiO – pro jednotlivé okresy/obvody **viz adresář okresních komisí na webových stránkách BiO**), který je zodpovědný za uskutečnění soutěže v okrese/obvodu a rovněž za distribuci materiálů BiO jednotlivým školám v elektronické podobě (děje se tak většinou na přelomu září a října; systém se liší v rámci jednotlivých okresů/obvodů), informovat ho o svém záměru zapojit se jako škola do soutěže a dále vyčkat jeho pokynů týkajících se organizace, podmínek postupu, způsobu a ukončení registrace škol, resp. soutěžících do okresního/obvodního kola; v případě potřeby kontaktovat příslušného krajského garanta nebo krajskou komisi BiO (viz sekce kontakty na webových stránkách BiO).

Pozn.: Podle pokynů příslušného pověřeného pracovníka, resp. organizátora (viz bod 2) přihlásit školu do soutěže v rámci svého okresu/obvodu

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

1. Nabídnout všem žákům II. stupně při hodinách přírodopisu možnost účasti ve školním kole BiO, seznámit je se zaměřením aktuálního ročníku a strukturou školního kola (úlohy teoretické části – test všeobecných biologických vědomostí dle tematického zaměření aktuálního ročníku, úlohy praktické části – určování přírodnin a laboratorní úkol), v rámci přípravy jim doporučit možnost samostudia dle studijního textu, upozornit je na možnost postupu do dalších kol a s tím související zadání vstupních úkolů pro soutěžící postupující do okresních kol, objasnit jim význam jejich účasti v soutěži a seznámit je rovněž s výhodami, které z toho plynou (např. na možnost účasti na Přírodovědné olympiádě zemí Evropské Unie – EUSO, na Letním odborném soustředění vítězů krajských kol BiO – LOS BiO, případně na jiných akcích podobného zaměření pořádaných v rámci kraje).
2. Ujistit žáky, že jejich případný neúspěch ve školním kole BiO neovlivní negativně jejich klasifikaci.

Pozn.: Vypracování vstupních úkolů je možné doporučit všem soutěžícím, mohou na nich pracovat už v rámci přípravy na školní kolo a v případě, že snad do okresního kola nepostoupí, mohou být jejich práce využity např. i jinak v rámci výuky.

ŘÍJEN

1. Stanovit a zveřejnit termín konání školního kola. Stanovit a zveřejnit termín pro ukončení registrace soutěžících do školního kola, včetně souvisejících organizačních pokynů (na základě toho pak v příslušném termínu provést registraci soutěžících, včetně uvedení nezbytných údajů dle pokynů organizátora okresního/obvodního kola, mj. pro potřeby vyhotovení výsledkových listin školního kola, viz dále).
2. Soutěžícím připravit a předat studijní text v tištěné podobě (dle možností školy a počtu přihlášených soutěžících) a zároveň je odkázat na dostupnost téhož textu na webových stránkách BiO.
3. Zveřejnit seznamy organismů pro praktickou i teoretickou část kategorií C a D (nástěnka v učebně přírodopisu a k podobným účelům vyhrazené plochy) a rovněž je dle možností v tištěné podobě poskytnout soutěžícím.

ŘÍJEN – LEDEN

1. Obstarat si včas potřebný biologický materiál pro úlohy praktické části školního kola BiO – určování přírodnin („poznávačka“) a zejména pro laboratorní úkol (např. sběr plodů, částí tělního pokryvu, pobytočných stop apod.) podle zadání a autorských řešení soutěžních úloh a pokynů pro organizátory.
2. Ve volitelném předmětu (např. přírodovědný seminář a praktikum), nebo v rámci rozšířené výuky, případně v rámci přírodovědného kroužku postupně se žáky probírat vybraná témata a problémové pojmy dle příslušného studijního textu a poznávat zadané druhy organismů dle příslušných seznamů organismů (školní sbírky, dle možností živý materiál, obrazové

encyklopedie, kapesní atlasy, klíče k určování nebo formou elektronické prezentace). Zároveň je vhodné si ověřit, zda jsou v rámci okresu/obvodu organizovány kurzy nebo semináře, orientované na přípravu soutěžících k účasti v BiO (např. DDM, přírodovědné kluby apod.) a tyto případně soutěžícím doporučit.

LEDEN

1. Dle možností školy nabídnout přihlášeným soutěžícím např. přípravný kurz (nad rámec výuky, 1-2x týdně po dobu 2-4 týdnů před vlastním termínem školního kola).
2. Podle počtu přihlášených soutěžících připravit příslušný počet kopií kompletních zadání úloh školního kola BiO příslušných kategorií (protokoly) a zajistit jejich utajení do začátku soutěže.
3. Připravit potřebný počet kopií autorských řešení školního kola BiO pro hodnotící, resp. předmětovou komisi BiO.

LEDEN – ÚNOR

1. Realizace vlastního školního kola pro každou z kategorií zvlášť, tj. nejméně 2-3 (3-4 vyučovací) hodiny: cca 45 min test + autorské řešení, cca 30 min poznávání organizmů + autorské řešení, cca 60 min laboratorní práce + autorské řešení. Buď v jednom týdnu kategorie D a v druhém týdnu kategorie C nebo v libovolných dnech jednoho týdne. Lze i v rámci jednoho dne, ale je to výrazně náročnější. V případě, že není ustavena předmětová komise, je vhodné k přípravě i k vlastní realizaci školního kola, resp. k jeho vyhodnocení přizvat kolegu biologa.
2. Bezprostředně po skončení každého z obou školních kol BiO (kategorie C a D) provést bodové hodnocení protokolů, resp. všech jejich částí dle autorských řešení, stanovit pořadí soutěžících podle počtu dosažených bodů, zapsat do předem připravených formulářů výsledkových listin, seznámit soutěžící s autorským řešením a provést rozbor chyb, vyhodnotit průběh soutěže, oficiálně vyhlásit výsledky školního kola a dle možností ocenit soutěžící, rovněž informovat soutěžící o právu odvolat se ve stanovené lhůtě v případě pochybností o regulérnosti průběhu soutěžního kola nebo v případě pochybnosti týkající se správnosti vyhlášených výsledků.
3. Po dohodě s ředitelem školy zajistit zveřejnění výsledků školního kola příslušným způsobem (např. školní rozhlas, nástěnka, školní webové stránky, školní časopis apod.).
4. Po skončení školního kola zašle ředitel školy nebo pověřený učitel:
  - a) organizátorovi okresního/odvodního kola příslušné kategorie BiO výsledkovou listinu všech účastníků s počty dosažených bodů, úplnou adresu školy a stručné hodnocení školního kola; dále přihlášky soutěžících do okresního/odvodního kola jsou-li dle pokynů organizátora požadovány;
  - b) tajemníkovi příslušné okresní/obvodní komise BiO stručné hodnocení školního kola včetně počtu zapojených soutěžících (nezbytné pro vyhodnocení statistických údajů příslušného ročníku BiO).
5. Po skončení školního kola archivovat protokoly soutěžících školního kola po dobu jednoho roku. Komise BiO všech stupňů jsou oprávněny vyžádat si je k nahlédnutí.

ÚNOR

1. Pro soutěžící postupující do okresního/obvodního kola obou kategorií (postupový klíč vždy stanovuje příslušná obvodní/okresní komise BiO) připravit zadání všech vstupních úkolů v tištěné podobě a po společné diskusi, vysvětlení a výběru tématu zadat konkrétní vstupní úkoly (vysvětlit, o co jde, nemají-li zkušenosti s ročníkovými pracemi apod.), které vypracují v mezidobí před okresním kolem (většinou je třeba pracovní postup úkolu průběžně se soutěžícími konzultovat, vést je); k vstupním úkolům jsou vydávána rovněž autorská řešení.
2. Dle pokynů pověřeného pracovníka, resp. organizátora vyslat pozvané soutěžící kategorií C a D do příslušného okresního/obvodního kola BiO, jehož součástí je mj. hodnocení vypracovaných vstupních úkolů. Na cestu tam i zpět je nutno zajistit soutěžícímu pedagogický doprovod.

Tento materiál byl připraven ve spolupráci s Mgr. Janou Farkačovou, učitelkou přírodopisu ZŠ Praha 13, Klausova 2450, se členy Pracovní skupiny pro tvorbu úloh Biologické olympiády kategorií C a D a členy Ústřední komise Biologické olympiády.